

За напрямком розвитку страховий ринок поділяється на:

— екстенсивний, який передбачає швидке зростання кількості страхових компаній з невисоким рівнем платоспроможності та звуженим асортиментом страхових послуг;

— інтенсивний, який передбачає укрупнення страхових компаній, збільшення власного капіталу, покращення фінансового стану, розширення асортименту страхових послуг.

За станом попиту на страховому ринку він буває: насичений, ненасичений.

Отже, страховий ринок представляє собою досить складне явище, має свою внутрішню структурну будову та зовнішнє ото-

and similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym Hetma

Зовнішнє оточення представлено ланками фінансової системи держави та сферою міжнародних фінансів, зв'язок з якими визначається за напрямками руху грошових потоків.

Література

1. *Александрова М. М.* Страхування : Навчальний посіб. — К.: Центр навчальної літератури, 2002. — 207 с.

2. *Базилевич В. Д.* Страхова справа. — 4-те вид., перероб. і допов. — К.: Знання, 2005. — 351 с.

3. *Білик І.* Особливості структури та інфраструктури страхових ринків України та Польщі // Світ фінансів. — 2008. — № 1. — С. 168—176.

УДК 336.645.1

Д. О. Кузяк, аспірант кафедри банківських інвестицій,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК НОВИЙ МЕТОД ЗАЛУЧЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ В ІНФРАСТРУКТУРНІ ПРОЕКТИ

Українська економіка, як і більшість європейських та світових економік, перебуває під впливом негативних проявів світової фінансово-економічної кризи. Скорочений зовнішній попит, низькі світові ціни на продукцію українського експорту, різке зростання цін на імпортовані енергоносії, а також скрутні умови на фінан-

совому ринку та скорочення кредитування з боку банківської системи жорстко позначилися на економічній активності [1].

Зазначені проблеми характеризуються основними факторами, які впливають на розвиток української економіки. По-перше, це велика енергоємність економіки (зумовлена низькою енергетичною культурою, зношеною і «безгосподарною» інфраструктурою тощо); по-друге, орієнтованість експортної галузі не на високотехнологічні галузі, де створена додаткова вартість є найвищою, а на галузі сировинні, добувні; по-третє, недостатній внутрішній попит, що зумовлений з однієї сторони низькою купівельною спроможністю населення, (і, як наслідок, великим впливом кредитних ресурсів на купівельну спроможність), а також практично повною відсутністю власного виробництва продукції середньострокового і довгострокового користування (побутової техніки, автомобілів тощо).

Вище перелічений перелік проблем, яких Україна зазнала внаслідок незбалансованого економічного розвитку, і які були поглиблені фінансово-економічною кризою, не є вичерпним, проте, на наш погляд, він є основним. Усвідомлення і подолання даних проблем може бути для України не тільки економічним порятунком, а й можливістю заявити про себе на міжнародній арені.

Як уже було зазначено, Україна потребує залучення інвестицій у проекти інфраструктури. Проте низка негативних факторів стоять на перешкоді цьому. Одним з основних факторів, що перешкоджають цьому, є обмеженість бюджетних джерел фінансування, відсутність досвіду застосування всього спектру фінансових інструментів задля досягнення суспільно корисних цілей, нестача знань з цього предмету серед державних службовців.

Досвід реалізації великих проектів в Україні (наприклад, будівництво автобану Київ—Одеса) викрив багато недоліків при організації і фінансуванні такого роду проектів. Це, по-перше, прорахунки технічного плану (відсутність єдиного цілісного проектну будівництва); по-друге, це недоліки фінансового плану — незважаючи на перевищення бюджету проекту вдвічі, проект не досяг запланованих цілей, не цільове використання коштів; по-третє, це наявність потенційних юридичних ризиків, що виникли після стадії будівництва траси; по-четверте, це недосконала організація учасників проекту [2].

Таким чином, фінансування подібних проектів в Україні потребує нових підходів. Одним з них може стати державно-приватне партнерство. В багатьох розвинутих країнах, таких як Великобританія, ДПП стало одним з основних методів залучення

фінансових ресурсів у будівництво, реконструкцію та підтримання об'єктів інфраструктури. Найбільш вагомі дослідження цього питання висвітлені в працях Е. Р. Йєскомба, Б. Есті, Дж. Монбіота, А. Поллока, Дж. Шаола.

До переваг ДПП належать наступні: а) інфраструктурні проекти реалізовані через такий механізм можуть покращити кількість і якість послуг, таких як водопостачання, енергопостачання, телекомунікація, транспорт, і можуть широко застосовуватись для інших інфраструктурних проектів, таких як лікарні, школи, в'язниці; б) вартість грошей при ДПП проектах вища порівняно з еквівалентними проектами побудованими за традиційною схемою. Комбінація розробки, спорудження і експлуатації переважає вищі фінансові затрати. ДПП фокусується на всьому життєвому процесі проекту, не тільки на початкових капітальних затратах. Воно визначає довгострокову вартість проекту і як наслідок його прийнятність; в) Передача ризику виробництва приватному сектору. Приватний сектор реалізує свою інвестицію тільки тоді, коли підприємство функціонуватиме у рамках контрактних зобов'язань. Оскільки приватний сектор зазвичай не отримує ніякої плати доти, доки об'єкт не буде побудовано, структура ДПП стимулює до ефективного використання коштів у рамках бюджету і вчасно; г) концепція ДПП дозволяє зменшувати державний борг і вивільняти кошти бюджету на інші державні програми; д) ремонти і підтримка обладнання або надання послуг — є головною умовою на протязі усього періоду здійснення проекту; е) інвестиційні рішення приймаються на основі повнішої інформації і вимагають кращого аналізу ризиків проекту як урядом, так і кредиторами; ж) платники не мусять платити вищі податки для фінансування інфраструктурних проектів; з) уряд чи муніципалітети утримують контроль над загальним проектом і послугами, що надаються; к) процес може допомогти трансформувати громадський сектор [3].

Таким чином, поєднання приватної ініціативи з державними потребами у забезпеченні якісних інфраструктурних послуг, яке втілюється у приватно-державному партнерстві, має переваги як для приватного, так і для державного сектору. Усвідомлення необхідності впровадження нових організаційних форм співпраці держави з приватним сектором може стати поштовхом для впровадження сучасних методів управління і фінансування великих проектів, покращення інвестиційного клімату в країні. А це в свою чергу має стати запорукою стабільного розвитку української економіки.

Література

1. Меморандум про економічну та фінансову політику / Електронний ресурс. — Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/Publication/others/Memorandum_23072009_ukr.pdf
2. Про результати аудиту використання державних коштів на реконструкцію автомобільної дороги Київ—Одеса / Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.ac-ada.gov.ua/control/main/uk/publish/printable_article/443548
3. Введення в проектні фінанси / Електронний ресурс. — Режим доступу: www.ipfa.org/d/3/about_project_finance.html

УДК 336.33:649

В. В. Лаврук, канд. екон. наук, докторант
кафедри державного управління
та місцевого самоврядування,
Подільський державний
аграрно-технічний університет

ІННОВАЦІЙНІ ТА ІНВЕСТИЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ПІДВИЩЕННЯ АГРОПРОМИСЛОВИХ КЛАСТЕРІВ

В Україні інвестиційний клімат є диференційованим за регіонами. Для іноземних інвесторів позитивними є великі масштаби ринку, його слабе освоєння, значні сировинні можливості країни, здатність одержати велику норму прибутку. Однак соціально-політична нестабільність, слабкий ступінь страхування інвестицій, корумпованість управління, нерозвиненість інфраструктури знижують привабливість регіонів для інвестицій.

Оскільки конкурентоздатність продовольчого комплексу регіону вимагає підвищення, доцільно залучати до організації цього процесу не тільки засоби обласного бюджету, але й стимулювати активну участь приватного капіталу в інвестиційних процесах продовольчого комплексу області.

Розвиток конкурентоздатності продовольчого комплексу регіону залежить від складної системи взаємозалежних факторів, серед яких територіальне розташування і висококваліфікований персонал грають важливу, але не виняткову роль. Новим інструмен-